

KUZZEY AMERİKA ÜLKELERİNDE AİLE POLİTİKALARI: AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ VE KANADA ÖRNEĞİ

Yunus KARA¹

Öz

Günümüz toplumlarında yaşanan sanayileşme, modernleşme, kentleşme gibi sosyal, kültürel ve teknolojik değişimler toplumun temel birimlerinden olan ailenin yapısı, işlevleri ve türlerinde de büyük değişimler yaratmıştır. Ailenin yapı, fonksiyon ve türlerinin değişmesiyle birlikte aile üyelerinin ihtiyaçları, aktiviteleri ve onlara uygulanabilecek politikalar da farklılaşmıştır. Bu çalışmada, Kuzey Amerika bölgesinde yer alan Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada ülkelerinin aile politikaları olarak adlandırılabilir bazı çalışmalarından bahsedilecektir. Çalışmalar incelendiğinde, Kanada hükümetinin çocuk odaklı politikalar gerçekleştirdiği, uygun fiyatlı çocuk bakımı hizmeti ve ebeveynler için uygun ücretli izin sunduğu görülmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde ise aile politikaları gelişmeye devam etmekte, çocuk bakımı, ebeveyn izni gibi hizmet ve politikalar, toplumsal cinsiyet normlarını ve beklentilerini sürdürmektedir. Çalışmaya konu olan ülkelerin aile politikaları düşünüldüğünde, ailelere ve özellikle çocuklara yönelik kapsamlı politika reformlarının gerçekleştirilmesi, bu politikalarda çocuğun yüksek yararının düşünülmesi önemlidir. Çocuk, kadın, engelli ve yaşlı gibi dezavantajlı gruplara öncelik veren aile politikalarının gerçekleştirilmesi, toplumun refah seviyesini arttırarak daha güçlü ve eşit bir sosyal devlet yapısını sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: *Aile, Aile Politikaları, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada*

¹ Araştırma Görevlisi, Altınbaş Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü, e-posta: yunus.kara@altinbas.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7812-5845

KARA, Y. (2020). Kuzey Amerika Ülkelerinde Aile Politikaları: Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada Örneği. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 20(48), 643-666. DOI: 10.21560/spcd.vi.557651

FAMILY POLICIES IN NORTH AMERICAN COUNTRIES: THE UNITED STATES AND CANADA EXAMPLE

Abstract

Social, cultural and technological changes such as industrialization, modernization and urbanization in today's societies have created a great change in the structure, functions and types of the family which are the basic units of the society. The needs, activities and policies of the family members have changed with the change in the structure, function and types of the family. In this study, some studies that can be called family policies of the United States and Canada countries in North America will be mentioned. When the studies are examined, it is seen that the Canadian government offers child-oriented policies, affordable child care and appropriate paid leave for parents. In the United States, family policies continue to develop, and services and policies such as child care, parental leave continue to meet gender norms and expectations. Considering the family policies of the countries in question, it is important to carry out comprehensive policy reforms for families and especially for children, and to consider the best interests of the child in these policies. The realization of family policies that give priority to disadvantaged groups such as children, women, people with disabilities and elderly will increase the level of welfare of the society and provide a stronger and equal social state structure.

Key words: *Family, Family Policies, United States, Canada*

Giriş

İnsanlık tarihi kadar eski, toplumsal bir konu olan aile olgusu, farklı formlarda kendisini göstererek yapısal ve biçimsel değişimler geçirmiş ve biyolojik, sosyolojik, ekonomik, politik pek çok tartışmanın yapıldığı odak bir nokta olmuştur. Aile, insanın beslenme, bakım, koruma, eğitim, sevgi ihtiyacı, duygusal ve bilişsel gelişim, sosyalleşme gibi temel ihtiyaçlarını karşılamasına yardımcı olur. Bireye destek olarak güven duygusu geliştirmesini, sağlıklı kimlik oluşturabilmesini ve sosyal beceriler geliştirmesini sağlar.

Aile kavramı için evrensel bir tanımlama yapabilmek oldukça zordur. Günümüz toplumlarında yaşanan sanayileşme, modernleşme, kentleşme gibi sosyal ve kültürel değişimler toplumun temel birimlerinden olan ailenin yapısı, işlevleri ve türlerinde de büyük değişimler yaratmıştır. Yaşanan hızlı toplumsal değişimlerle birlikte ailenin işlevleri farklılaşmış; boşanma, tek ebeveynli aile ortamı, evlenme olmadan birlikte yaşama, evliliğe, aileye alternatif yaşam biçimleri ve yeni aile türleri ortaya çıkmıştır (Dündar, 2018, s. 39). Bununla beraber toplumlar arasındaki farklılıklar, her toplumun kendine özgü bir aile yapısına sahip olmasını mümkün kılmıştır.

Aile kurumu, toplumda yaşanan siyasi, politik, sosyolojik ve ekonomik değişimlerle birlikte fonksiyonlarının büyük bir çoğunluğunu farklı kurumlara devretse de aile üyelerinin birbirlerine sağladığı psikolojik, sosyal ve ekonomik desteğe kadar çok önemli fonksiyonlarını hâlâ yerine getirmektedir. Ailelerin yerine getirdiği söz konusu fonksiyonlar hem bireyler hem de toplumlar açısından kritik bir öneme sahiptir. Sağlıklı bir aile yapısının, bireylerin ve dolayısıyla toplumların daha sağlıklı hale gelmesine ve birçok sorunun çözümlenmesine yardımcı olduğu söylenebilir.

Modernleşme süreci, artan küreselleşmeyle birlikte hız kazanmış ve demografik anlamda özellikle geçtiğimiz yüzyılın ikinci yarısında dünya genelinde ölüm ve doğurganlık hızlarında belirgin azalmaları beraberinde getirmiştir. Modernleşme sürecinde meydana gelen önemli gelişmelerden biri de kentleşme olgusudur. Kentleşme bir ülkenin teknolojik, ekonomik, sosyal ve siyasal yapısında meydana gelen değişimlerin sonucunda ortaya çıkar ve aile kurumundaki değişiklikler ile birbirinden karşılıklı biçimde etkilenir. Sanayileşme, modernleşme ve kentleşme süreciyle birlikte bireylerin toplum ve aile içindeki rol ve statülerinde de değişimler yaşanmıştır (Şentürk, 2008, s. 7).

Günümüzde kadınların meslek alanlarına yönelmesi, cinsiyetler bazında eşit fırsatlar gündeme gelmesi, ailedeki ebeveynlerin sorumlulukları paylaşması bu değişimlere örnektir.

Aile, birey sayısı ve işlevleri ile geçmişten günümüze değişerek her dönemde yeni bir form ve işlev kazanmıştır. Toplumsal yapıda bireyciliğin hâkim olması, ailenin ekonomik evrimini ve evlilik kurumunu bütünüyle değiştirmiş, bu durumda aile, bağımsız iki bireyin onayıyla özgürce oluşturulmuş bir birliktelik haline gelmiştir. Ailenin yapısında görülen bir diğer önemli değişme de ailenin çocuklara bakış açısındadır. Geleneksel toplumlarda bir kazanç olarak görülen çocuk, günümüz toplumlarında çocuktan beklentilerin azaldığı ve aileden çok toplumun bir parçası olarak görülebilmektedir (Kağıtçıbaşı ve Ataca, 2005, s. 336).

Ailenin yapı, fonksiyon ve türlerinin değişmesiyle birlikte aile üyelerinin ihtiyaçları, aktiviteleri ve onlara uygulanabilecek politikalar da farklılaşmaktadır. Bireyler ve toplumlar için önemini korumaya devam eden aile kurumuna yönelik gerçekleştirilebilecek politikaların önemini de vurgulamak gerekir. Bu çalışmada, ilk olarak aile politikaları kavramına değinilerek, Kuzey Amerika bölgesinde yer alan Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada ülkelerinin aile politikaları olarak adlandırılabilir bazı çalışmalarından bahsedilecektir.

1. Sosyal Politikaların Bir Yansıması Olarak Aile Politikaları

Sosyal politika sanayileşmenin, kapitalist sistemin meydana getirdiği olumsuz sonuçlara çözüm bulmaya yönelik gerçekleştirilen ya da gerçekleştirilmesi hedeflenen politikaları kapsamaktadır (Serdar, 2016, s. 1). Sosyal politikanın hedefi toplumda refah ve huzurun sağlanmasıdır. Sosyal politika sosyal nitelikli politikalar bütününden oluşmaktadır ve gelişimi insan hakları ve demokrasi ile doğrudan ilişkilidir (Altan, 2003, s. 14).

Sosyal politikanın bir ülkedeki tüm insanlar için, koruyucu, güçlendirici, sosyal adaleti ve eşitliği sağlayıcı bir işlevi olduğunu söylemek mümkündür. Eğitim, sağlık, çalışma hayatı, sigorta, sosyal koruma, sosyal hizmetler gibi kapsamı çok geniş konuların hepsi sosyal politikanın bileşenleridir (Çoban ve Özbesler, 2009, s. 33). Bu nedenle bir ülkede yaşayan insanların refah ve huzur açısından en yüksek iyilik haline ulaşabilmeleri için sosyal politika uygulamaları büyük önem taşımaktadır.

Sosyal politika, eğitim, sağlık, sosyal yardım sistemi ve sosyal hizmetler gibi devlet kurumlarının plan ve eylemlerini ifade eder. Politikalar genellikle, bu kurumların faaliyet göstereceği çerçeveyi sağlayan hükümetler tarafından getirilen yasalara dayanır. Aile politikaları ise sosyal politikanın önemli bir parçasıdır; sosyal politikadan farklı olarak, özellikle aile ile ilgili süreçleri kapsayan ve devlet tarafından geliştirilmiş planlı programlar ve müdahalelerdir. Çoğu sosyal politika aileleri farklı şekillerde (evlilik, boşanma, çocuk koruma, evlat edinme vb.) etkiler. Buradan hareketle ailenin bir kurum olarak korunması, güçlendirilmesi, temel fonksiyonlarını yerine getirebilmesi ve karşı karşıya kaldığı sorunların çözülmesi için ulusal ve uluslararası resmi kurum ve kuruluşlar tarafından ortaya konan her türlü yasal düzenlemelerin, idari kararların ve uygulamaların ‘aile politikaları’ olarak tanımlanması mümkündür.

Politikaların mutlaka ailelere yönelik olması gerekmez, ancak ailelere etkisi olacağı da unutulmamalıdır. İlk olarak, samimi ilişkiler tüm bireylerin iyilik hali için önemlidir ve sosyal politikalar pozitif aile ilişkilerinin oluşumunu ve sürdürülmesini geliştirme veya engelleme potansiyeline sahiptir. İkincisi, olumlu işlevlere sahip olan aileler, daha geniş olarak toplumun refahına katkıda bulunan sosyal ve başarılı gençlerin gelişimini teşvik eder. Bu, ailelerin topluma karşı sorumluluk alması anlamına gelir, çünkü işlevsel olmayan aileler toplumlara, psiko-sosyal becerileri eksik olan çocukların desteklenmesi, korunması gibi sağlık hizmetleri için ödeme yapma ve yardım desteği sunma şeklinde ek maliyetler getirir. Üçüncüsü, işlevsel aileler, ekonomik üretkenlik ile bağlantılıdır. Bireyler arası ilişkiler sağlıklı olduğunda, ebeveyn-çocuk ilişkileri geliştirildiğinde, çalışma yaşamına katılım ölçülebilir bir şekilde daha fazla olur (Pryor, 2009, s. 2).

2. Amerika Birleşik Devletleri’nde Aile Politikaları

Amerika Birleşik Devletleri 50 eyalet ve bir federal bölgeden oluşan bir ülkedir. Başkenti Washington, DC’dir. Ülke geniş doğal kaynaklara, gelişmiş bir altyapıya, yüksek iş verimliliğine ve geniş bir ticaret hacmine sahiptir. Amerika teknolojik olarak ilerlemiş bir ülkedir ve enerji ve güç üretim imkânları ile genel olarak kendine yeterli bir haldedir. Amerika’nın 2017 yılına ait gayri safi yurt içi hasılası 19.390.604.000 dolar; 2016 yılına ait gayri safi yurt

içi hasılası 18.620.000.000 olup kişi başına düşen milli gelir miktarı 2017 yılına ait 59.531.66 dolar; 2016 yılına ait olan 57.588.54 dolardır. Amerika hükümeti 2017 yılında, sosyal harcamalara (sosyal yardımlar, vergi indirimleri, düşük gelirlili hane halklarına, yaşlılara, engellilere, hastalara, işsizlere ve gençlere yönelik nakit faydalar) yurt içi hasılanın %18.7'sini harcamıştır. Aile yardımlarına (çocuk ödenekleri, ebeveyn izni süresinde kamu gelir desteği, tek ebeveynli aileler için gelir desteği, çocuk bakımı ve erken eğitim tesisleri için finansman, çocuk vergi indirimleri ve çocuk vergi kredileri) ise 2016 yılında yurt içi hasılanın %0.6'sını harcamıştır (The World Bank, 2019).

Tarihsel olarak, Amerika'daki kamu politikaları ve iş gücü piyasaları, erkeklerin kazancı ve sosyal katkıları üzerinden ilerleyerek kadınlara çocuk bakımı dahil tüm ev sorumluluklarının yüklenmesi şeklinde yapılandırılmıştır (Lewis, 2001, s. 152). Günümüze bakıldığında ise Amerika iş gücü piyasası ve aile yapısında köklü değişiklikler yaşanmıştır (Jacobs ve Gerson, 2004, s. 13). Ancak kadınların iş gücüne katılımı ve toplumsal beklentiler, bahsedilen demografik değişikliklerin gerisinde kalmıştır. Mevcut aile ve kamu sisteminin bireylere büyük maddi ve duygusal yükler getirmesi, ailelere yönelik çalışma yaşamı ile ilgili desteklerin sınırlılığı tartışılmaya başlanmıştır (Human Rights Watch, 2011). Birçok ülkede bir hak olan ücretli ebeveyn izinleri ve yardımları Amerika Birleşik Devletleri'nde yeni sayılabilecek bir gelişmedir.

Amerika'da aile politikaları daha çok bireyler üzerinden ve gelir desteği kapsamında gerçekleştirilmektedir. Ayrıca aile politikaları ile ilgili olarak Sağlık ve İnsan Hizmetleri Departmanı ve bu departmana bağlı olan çocuk ve aile ofisleri birçok hizmet yürütmektedir. Amerika Birleşik Devletleri, hem bireylerin rutin olarak karşılaştıkları sorunları hem de çalışma yaşamı ile ilgili politika eksikliklerinden kaynaklanan genel cinsiyet eşitsizliği sorunlarını ile ilgili olarak 1978 tarihli Gebelik Ayrımcılık Yasası'nı yürürlüğe koymuştur. Bu yasa işe alım, işten çıkarma ve hamilelik, doğum vb. tıbbi durumlar özelinde temel faydalar sağlayan, ayrımcılığa ve yasal olmayan cinsiyet ayrımcılığını engellemeye yönelik yaptırımları içermektedir (Pregnancy Discrimination Act, 1978).

Çocuk Odaklı Yardımlar: Amerika'da gelir desteği kapsamında gerçekleştirilen politikalarından biri çocuk odaklı ek gelir ödemeleridir. Bu

tür ödemeler birçok ülkede düşük gelirli ebeveynlerin bir yandan çalışmalarını diğer yandan gelirlerinin iyileştirilmesini sağlamak üzere uygulanmaktadır. Ödemeler kapsamında olan doğum izni, yeni doğmuş çocuğu olan veya evlat edinilen ebeveynlerin işleri koruma altında olmak üzere belli bir süreliğine izne ayrılmaları biçimindedir. Ücretli izin, düşük gelirli ve tek ebeveynli ailelerin sosyal, eğitim ve sağlık harcamaları ile daha iyi başa çıkmalarına yardımcı olarak mevcut cinsiyetçi sosyal ve kültürel ebeveynlik normlarını değiştirme potansiyeline sahiptir (Dowd, 2004, s. 249). Amerika Birleşik Devletleri'nin 1993 tarihli Aile Sağlığı İzin Yasası ilk federal ebeveyn izni politikası olma özelliğini taşımakta, doğum ya da aile üyelerinden herhangi birinin ciddi bir hastalığı olması durumunda izin alabilmesini kapsamaktadır (Brushan, 2012, s. 685). Bu yasanın etkililiği düşük olmuş ve reform yapılması gerektiği üzerinde durulmuştur (Wisensale, 2001, s. 163). Bu kapsamda Kaliforniya'daki ücretli ebeveyn izni programı, iyi bir model örneği olarak çalışanlara yönelik hastalık, yaralanma, bir aile üyesinin hastalığı veya yaralanması, doğum, evlat edinme veya koruyucu aile olma gibi nedenlerle çalışılmaması durumunda yılda altı haftaya kadar ücretli izin verilmesini kapsamaktadır (Unemployment Insurance Code, 2011). Belirtilen izin süresi Aile Yasası'nda belirtildiği üzere biyolojik anneler için doğum izni Geçici Engellilik Sigortası izni ile birlikte alınarak, 12 haftaya kadar yarar sağlayabilmektedir. Ödemeler eyaletler arasında farklılık göstermekle birlikte Kaliforniya için 1.104 dolar; New Jersey için 605 dolar; Rhode Island için 795 dolar ve New York için 1.306 dolara kadar olabilmektedir (Isaacs, Healy ve Peters, 2017, s. 10). Güçlü araştırma yöntemlerini kullanan son araştırmalar, Kaliforniya, New Jersey'de gerçekleştirilen ücretli doğum izninin, kadınların istihdama katılma, devam etme ihtimallerini ve iş gücüne olan bağlılıklarını arttırdığını ortaya koymuştur (Baum ve Ruhm 2016; Byker 2016). Bu araştırma sonuçlarının etkisiyle, ücretli ebeveyn izin programlarının, 2019'da Washington eyaletinde ve Massachusetts'te, 2020'de de Columbia eyaletinde yürürlüğe girmesi planlanmaktadır. Ayrıca ücretli ebeveyn izni programlarının, Amerika'nın birçok ailesini etkileyen uyuşturucu kullanımı ve bağımlılığı ile ilgili tedavi programlarına erişimini ve aile bakımını kolaylaştıracağı düşünülmektedir.

Amerika'daki Sağlık ve İnsan Hizmetleri Departmanı ve bu departmana bağlı ofisler; evlat edinme ve koruyucu bakım, boşanma süreci, isim değişikliği

bildirimleri, sosyal güvenlik, vergi bildirimleri, mal varlıkları ve vesayetler için vasiyetname, sağlık ve finans konuları için vekâletname oluşturulması, aile üyelerinden birinin ölümü durumunda cenaze işlemleri için ilgili kuruluşlarla iletişime geçmek, sosyal hizmetler ve sosyal yardım ile ilgili başvuru süreçleri, mortgage finansmanı, ipotek, kredi, haciz durumları ile ilgili danışmanlık hizmeti, toplumun karşılaştığı acil sağlık konuları ve doğal felaketlerin olumsuz etkilerini önleme, hazırlama ve bunlara müdahale etme konusunda liderlik etmektedir (United States Department of Health and Human Services, 2019).

Amerika'da sosyal alanların birçoğunda bebek ünitelerinin olması, yemek mekânlarının çocuk menüsü, çocuk sandalyesi, çocukların yemek boyunca oyalanması için boya kalemleri ile desteklenmesi, kaldırımlarda bebek arabası için mutlaka rampaların olması; alışveriş merkezlerinde çocuklu ailelerin daha kolay park edebilmesi için binanın kapısına yakın park yerlerinin ayarlanması gibi düzenlemeler çocuklu ailelerin sosyal yaşama daha rahat katılmasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca şehirler planlanırken okul çevrelerine, lokal parklara, bahçelere, çocukların faydalanabileceği kütüphanelere özen gösterilmektedir.

Yoksul Ailelere Geçici Yardım Programı: Sağlık ve İnsan Hizmetleri Departmanı'na bağlı Çocuk ve Aile İdaresi aile yardımı, nafaka, çocuk bakımı, çocuk ve aile refahı ile ilgili programlar gerçekleştirmektedir. Yoksul Ailelere Geçici Yardım programı koruyucu ve önleyici bakımı içeren ayni ve nakdi yardımdır. Çocuk nafakası ise ebeveynlerin boşanması durumunda, çocuğun velayetini alan ebeveyne yönelik yiyecek, giyim, sağlık ve eğitim ihtiyaçları için mahkemenin karar aldığı aylık yaklaşık 350 dolar (mahkeme kararlarına, ebeveynlerin mal varlığı durumuna göre değişebilen) para ödemesidir. Nafaka ödemeleri, çocuğun belli bir yaşa gelinceye kadar yapılması gerekmekte olup, bazı eyaletlerde 18 ya da 19; çok azında ise 21 yaşına kadar yapılmaktadır (United States Department of Health and Human Services, 2019).

Amerika'daki eğitim sisteminde farklılıklara saygı temel alınmakta ve çocuklar bu tür bir eğitim sistemi içinde farklı değerleri/kültürleri ve yaşam biçimlerini tanıma ve onlara saygı gösterme anlayışı geliştirmektedir. Ayrıca eğitim sisteminin içerisinde spor ve sanat aktiviteleri desteklenmekte

ve çocukların bu aktivitelere katılabilmesi için pek çok tesis ve imkân sunulmaktadır. Ayrıca üniversite, teknik veya kariyer okulu için öğrencilere değişen miktarlarda ödeme de yapılmaktadır.

Çocuk Sağlığı Sigortası Programı ve Temel Sağlık Programı: Bu programlar ile milyonlarca aileye, çocuğa, hamile kadına, çocuksuz yetişkinlere, yaşlılara ve engellilere hizmet sunulmaktadır (United States Department of Health and Human Services, 2019). Örneğin çocuğun doğumundan itibaren ne tür rutin doktor ziyaretleri, hangi aşı ve tetkiklerin olması gerektiği önceden tanımlanmaktadır. Amerika'daki tüm eyaletler, düşük gelirli insanlar için sağlık sigortası sağlamak üzere tasarlanmış bu programlara sahiptir. Genel Müdürlük Ofisleri, 5 yaşın altındaki çocukların düşük gelirli ailelerden eğitim, sağlık, sosyal hizmetler ve diğer hizmetler yoluyla okula hazırlıklarını teşvik eder. Çocuk Bakım Ofisi, çocuk bakımı için maddi yardım yoluyla aileler için düşük gelirli çalışmayı desteklediği gibi, erken bakım ve eğitim kalitesini ve okul sonrası programların kalitesini artırarak çocukların öğrenmesini de katkı sunar.

Tamamlayıcı Beslenme Yardımı: Bu program düşük gelirli birey ve aileye beslenme yardımı sunar ve topluluklara ekonomik faydalar sağlar (United States Department of Agriculture, 2019). Program kapsamında devlet yardım kurumları, beslenme eğitimcileri ve mahalle ve inanç temelli kuruluşlar birlikte çalışarak beslenme yardımı almaya uygun olanların programa başvurma konusunda bilinçli kararlar alabilmelerini ve program faydalarına erişebilmelerini sağlar. Ailelerin program kapsamında aylık aldıkları miktar 435 dolardır. Ayrıca bebekler, çocuklar ve yaşlılar için yerel gıda bankalarından acil bir durumda ücretsiz veya düşük maliyetli yiyecek programları aracılığıyla gıda yardımlar da yapılmaktadır.

Anne, Bebek ve Erken Çocukluk Dönemi Ev Ziyareti Programı: Risk altındaki çocukların sağlığını geliştirmek için hamile kadınlara, 5 yaşın altındaki çocukların ebeveynlerine ve bakıcılarına ulaşarak kanıta dayalı ev ziyaret programları aracılığıyla federal, eyalet ve toplum düzeylerinde işbirliği ve ortaklığı geliştiren bir programdır (United States Department of Health and Human Services, 2019). Bu program kapsamında sosyal güvenliğin sağlanması, risk altındaki topluluklar için hizmetlerin koordinasyonunun

iyileştirilmesi ve risk altındaki topluluklarda bulunan ailelerin durumlarını iyileştirmek için kapsamlı hizmetlerin belirlenmesi hedeflenmektedir. Bu program kapsamında çocuk ihmal ve istismarı, aile içi şiddet mağdurlarına ve hayatta kalanlara yardım, ev içi veya eş şiddeti, genç şiddeti, zorbalığı önleme, insan ticareti mağdurlarına yönelik danışmanlık, eğitim ve koruma da gerçekleştirilmektedir.

Ulusal Aşı Programı: ABD hükümeti, Ulusal Aşı Programı kapsamında, çocuk felci, kabakulak, kızamıkçık, kızamık ve tetanoz gibi aşılardan kaçınılması için aşı tedariki sağlayarak aş masraflarını dengelemek için çalışmaktadır (United States Department of Health and Human Services, 2019). Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri'nde bebekler, çocuklar, gençler, yetişkinler, yaşlılar ve uluslararası seyahat sırasında hastalıkları önlemek için aşılardan kaçınılması için bilgi sunmaktadır. Ayrıca Sağlık Kaynakları ve Hizmetler İdaresi, sağlıklı beslenme, diyet, fiziksel aktivite, yaşlılara, çocuklara ve yetişkinlere yönelik egzersizler, sağlık taraması (kanser, mamografi, alzheimer), akıl sağlığı sorunları, uyuşturucu kullanımı, sağlıklı yaşam tarzı (obezite, tütün ve sigara, alkol, yaralanma vb.) gibi konularda danışmanlık ve eğitim hizmetleri sunmaktadır. Bunlarla birlikte Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri yaralanma ve şiddeti önlemede evde, okulda ve iş yerinde nasıl güvende olunacağına dair bilgi sunmaktadır.

Kredi Desteği: ABD hükümeti, bireylere bir işe başlamaları durumunda ya da ailelerin kendilerine yeterli hale gelmesi için belirli şartları yerine getirmek koşuluyla kredi desteği sunmaktadır. Ayrıca kamu hizmeti gerçekleştirmek ve ekonomiyi canlandırmak için fikir ve projelerin finanse edilerek desteklenmesi sağlanarak yenilikçi araştırmalara devlet teşvikleri verilmektedir. İş kaybı yaşayan bireyler için ise işsizlik maaşı, işçi tazminatı, sosyal yardım veya geçici yardım verilmekte olup genişletilmiş işsizlik sigortası ödeneği 13 haftaya kadar sürmektedir.

Uygun Bakım Yasası ve Yoksul Ailelere Geçici Yardım Programı: Bu program kapsamında, federal yoksulluk seviyesinin altında geliri olan ailelerde 65 yaşın altındaki bireylere sağlık sigortası ve ailelere sağlık faturaları, telefon faturaları, reçeteli ilaç faturalarında yardımcı olunmaktadır (United States Department of Health and Human Services, 2019).

Düşük Gelirli Ev Enerji Yardım Programı: Devlet tarafından seçilen kuruluşlar tarafından yerel olarak sağlanan, düşük gelirli hanelere, evlerinin enerji faturalarını ödemesinde yardımcı olan federal destekli bir programdır. Program, fatura ödeme yardımı, enerji krizi, hava koşulları veya enerji verimliliği iyileştirmeleri ve enerji ile ilgili ev onarımları gibi durumları kapsamaktadır.

Engellilere Yönelik Hizmetler: Zihinsel ve Gelişimsel Engelliler İdaresi, engelliler için toplumsal yaşam için bilgi yönetimi, bakıcılar ve aileler için ulusal ve yerel program kaynakları, sağlık hizmetleri ve sosyal hizmetler programlarına ulaşım ve ayrımcılığa maruz kalma durumunda izlenecek prosedür gibi hizmetleri gerçekleştirmektedir (United States Department of Health and Human Services, 2019).

Yaşlılara Yönelik Hizmetler: Amerika Birleşik Devletleri hükümeti Yaşlanma İdaresi, Yaşlanma Ulusal Enstitüsü ve Ulusal Sağlık Enstitüleri ile birlikte yaşlı yetişkinler için yaşlı bireylerin refahını gözeterek, evlerinde ve topluluklarında bağımsız olarak yaşamalarına yardımcı olmak için tasarlanmış hizmet ve programlar sunmaktadır.

Sağlık ve İnsan Hizmetleri Departmanı, askerlere ve ailelerine yönelik sağlık (emeklilere ve bağımlılara bakım), barınma (ev kredisi ve konut), eğitim (askeri eğitim programları, meslek edindirme) ve ücretsiz aile danışmanlığı; Sosyal Güvenlik Yasası çerçevesinde emekliliği de kapsayan, bireylerin ve varsa yasal bağımlılarının (eş, çocuklar veya ebeveynler) sosyal haklardan yararlanmalarını sağlayan hizmetler sunmaktadır. Bunlarla birlikte çevresel adaletin sağlanabilmesi için çevre yasalarının, düzenlemelerin ve politikaların geliştirilmesi ve uygulanmasına ilişkin olarak ırk, renk, ulusal köken veya gelire bakmaksızın tüm insanlara eşit muamele gösterilmesi için çalışmalar gerçekleştirilmektedir (United States Department of Health and Human Services, 2019).

3. Kanada'da Aile Politikaları

Kanada, Kuzey Amerika kıtasının en kuzeyindeki ülkedir. Kanada'nın başkenti Ottawadır. Çağdaş ve teknolojik olarak ilerlemiş bir ülke olan Kanada, fosil yakıt kaynakları, nükleer enerji üretimi ve hidroelektrik güç üretim imkânları ile enerji bakımından genel ölçekte kendine yeterli

bir haldedir. Ekonomisi geleneksel olarak yüksek miktarlardaki doğal kaynaklarına dayalıdır. Kanada resmî olarak 10 eyalete (Britanya Kolumbiyası, Alberta, Saskatchewan, Manitoba, Ontario, Québec, New Brunswick, Prens Edward Adası, Yeni İskoçya ve Newfoundland ve Labrador) ve 3 bölgeye (Yukon, Kuzeybatı Toprakları, Nunavut) ayrılmıştır. Eyaletlerin federal yönetimden geniş oranda özerkliği varsa da bölgelerin bağımsızlığı daha azdır. Eyaletler, Kanada'nın sosyal programlarının çoğundan (örneğin sağlık sistemi, eğitim ve refah) sorumludur ve toplamda federal hükümetten daha fazla gelir toplamaktadır. Kanada'nın 2017 yılına ait gayri safi yurt içi hasılası 1.653.042.795 dolar; 2015 yılına ait gayri safi yurt içi hasılası 1.560.000.000 olup kişi başına düşen milli gelir miktarı ise 2017 yılında 45.032.12 dolar; 2015 yılında ise 43.525.37 dolardır. Kanada hükümeti 2017 yılında, sosyal harcamalara (sosyal yardımlar, vergi indirimleri, düşük gelirli hane halklarına, yaşlılara, engellilere, hastalara, işsizlere ve gençlere yönelik nakit faydalar) yurt içi hasılanın %17.3'ünü harcamıştır. Aile yardımlarına (çocuk ödenekleri, ebeveyn izni süresinde kamu gelir desteği, tek ebeveynli aileler için gelir desteği, çocuk bakımı ve erken eğitim tesisleri için finansman, çocuk vergi indirimleri ve çocuk vergi kredileri) ise 2015 yılında yurt içi hasılanın %1.5'ini harcamıştır (The World Bank, 2019).

Kanada'da aile yaşamı, her geçen gün kamu politikaları ile geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bu kapsamda gerçekleştirilen, Başbakan Justin Trudeau'nun 2015 yılında İstihdam ve Sosyal Gelişme Bakanlığı'nın istihdam ile ilgili sorumluluklarını Çalışma Bakanlığı'na devrederek bu bakanlığın adını Aileler, Çocuklar ve Sosyal Gelişim Bakanlığı olarak değiştirmesi örnek olarak gösterilebilir. Aileler, değişen sosyo-ekonomik ortamın zorluklarını karşılamak için yoğun bir tempoda çalışmaktadır ve hükümetlerin onları desteklemede önemli bir rolü vardır. Oyun alanını içeren çocuk bakımı, ebeveyn izni ve ekonomik politikalar Kanada'daki aile yaşamında önemli bir fark yaratmaktadır (McInturff ve Macdonald, 2015, s. 5).

Kanada'daki aile politikaları konut, doğum ve ebeveyn izni, çocuk yardımı/ödenegi, vasiyetname, cenaze düzenleme, emeklilik planlaması şeklinde sayılabilecek olup hükümet tarafından desteklenmektedir (Government of Canada, 2020). Toplumun temel olarak aileleri ve özellikle çocuklara sağlanan

hizmetleri, programları öğrenmesi için çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Ailelere sağlanan desteklerin çocuklarının gelişimine doğrudan ve olumlu bir şekilde etki ve hizmet etmesinin, çocukların refahlarının aile içindeki kaynakların eşit bir şekilde paylaşımına bağlı olduğu kabul edilmektedir.

Konut Yardımları: Kanada'da ailelere yönelik konut politikaları merkez ofisi Ottawa, Ontario'da yer alan ve ulusal bir ajans olan Kanada Mortgage ve Konut Şirketi (Canada Mortgage ve Housing Corporation) tarafından gerçekleştirilmektedir. Şirketin amacı Kanadalıların ülke genelinde çok çeşitli, kaliteli ve uygun fiyatlı evlere erişmesine yardımcı olmayı taahhüt etmektedir. Bunlarla birlikte Kanada'nın konut finansmanı seçeneklerini geliştirmek, özel pazarda konut satın alamayacak Kanadalılara yardım etmek, bina standartlarını ve konut inşaatını geliştirmek ve politika yapıcılara Kanada'da canlı bir konut piyasasını sürdürmeleri için ihtiyaç duydukları bilgi ve analizleri sağlamak için çalışmaktadır (Government of Canada, 2020). Şirketin Kasım 2017'de başlattığı Kanada'da sürdürülebilir konut satın alınabilirliğini sağlayarak sosyal içermeyi mümkün kılması planlanan 10 yıllık ve 40 milyar dolarlık bir plan olan Ulusal Konut Stratejisi hayata geçirilmiştir.

Çocuk Odaklı Yardımlar: Çocuk bakımı, ebeveynlerin iş ve aile yaşamını dengelemelerine yardımcı olmak isteyen hükümetlerin kullanabileceği en önemli kaldıraçtır. Kanada hükümeti için ailedeki her bir bebeğin güvenliğinin sağlanması, sağlıklı bir hamilelik ve doğum sürecinin yaşanması, ardından çocuğun ilk yıllarında sağlıklı bir şekilde büyümesi ve gelişmesi önemlidir. Bebeğin beslenme ihtiyaçlarının karşılanması, emzirme, bağışıklık sistemi, güvenli bebek arabaları, oyuncaklar ve birçok çocuk ekipmanı ve bebek ile ilgili daha birçok ihtiyaç bilgisi Kanada Sağlık Bakanlığı ve Kanada Halk Sağlığı Ajansı tarafından sunulmaktadır. Ayrıca Kanada Halk Sağlığı Ajansı ailelerin, bebek ve çocukların gelişimi, davranışı ve beslenmesi hakkındaki birçok sorusunu yanıtlamakta ve ebeveynlere önerilerde bulunmaktadır. Sağlıklı bir hamilelik süreci için bu ajans, hamile kadınlar için faydalı araçlar ve tavsiyeler içeren *Sağlıklı Bir Gebelik İçin Akıllı Kılavuz'u (The Sensible Guide to a Healthy Pregnancy)* geliştirmiştir. Kılavuzun içinde yer alan haftalık gebelik takvimi, ebeveynlerin bebeğin gelişimini takip etmesini de sağlamaktadır.

Kanada Doğum Öncesi Beslenme Programı: Hamile kadınlar ve Kanada'ya yakın zamanda gelmiş ve zorlu yaşam koşullarıyla karşı karşıya kalan yeni anneler için beslenme danışmanlığı, yemek hazırlama eğitimi, doğum öncesi vitamin takviyesi, emzirme eğitimi ve desteği, doğum öncesi sağlıklı yaşam tarzı danışmanlığı; bebek bakımı ve çocuk gelişimi konusunda eğitim ve destek ve gerektiğinde diğer kurumlara ve hizmetlere yönlendirmeleri içermektedir (Government of Canada, 2020).

Kimse Mükemmel Değildir Programı (Nobody's Perfect Program): Bu program ile beş yaş ve altındaki çocukların ebeveynlerine ebeveynlik eğitim ve destek sağlanmaktadır. Genç, bekar, sosyal ya da coğrafi olarak toplumdan uzak, düşük gelirlili ve toplumdaki kaynaklara ya da desteğe erişme olasılığı daha düşük olan ebeveynlerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere tasarlanan bir program olma özelliğini taşımaktadır. Bebek sağlığı, beslenme ve güvenlik ile ilgili programlar il veya bölge hükümeti tarafından da verilmektedir.

Ebeveyn İzinleri: Ebeveyn izninin bireylerin ve ailelerin iş ve aile bakımını nasıl dengeleyecekleri konusundaki tercihleri üzerindeki etkisi, o iznin niteliğine büyük ölçüde bağlıdır. Birçok hükümet yalnızca annelere (doğum izni) ve her iki ebeveyne (ebeveyn izni) alınabilecek izinlere izin veren bir izin karışımı sunar. Ebeveyn izinlerinin annelerin çalışma yaşamları üzerindeki etkisi, ebeveynlerin gelir ve eğitim seviyelerinin yanı sıra sağlanan ebeveyn izninin uzunluğuna da bağlıdır. Ekonomik analizler sürekli olarak altı aya kadar ebeveyn izninin hem yarı zamanlı hem de tam zamanlı çalışanlar için kadınların iş gücüne katılımını olumlu yönde etkilediğini ve kadınların iş güvencesinin garanti altına alındığı ve altı aya kadar belirli bir gelir düzeyi sağlandığı durumlarda iş gücüne geri dönme olasılıkları daha yüksektir (Jaumotte, 2003; Hegewischa, Ariane ve Janet, 2011; Misra, Budig ve Boeckmann, 2011).

İstihdam Sigortası ve Yardımlar: Kanada hükümeti, bebeğin doğumundan sonra İstihdam Sigortası (EI) kapsamında annelere ya da ebeveynlere yönelik doğum, yeni evlat edinme ve ebeveyn izni ve yardımları sağlamaktadır. Doğum yardımı hamile olan kişilere yönelik maksimum 15 haftaya kadar kazançlarının %55'ini kapsayacak şekilde haftada en fazla 562 dolar yapılan yardımdır. Ebeveyn yardımları yeni doğmuş ya da yeni evlat edinilmiş bir

çocuk için ebeveyne yapılan yardımı kapsamakta ve bu yardımlar standart ebeveyn yardımları ve genişletilmiş ebeveyn yardımları olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Kişilerin bu yardımlarından herhangi birini seçmeleri yardımın yapılacağı hafta sayısını ve ödeme miktarını belirlemektedir. Ayrıca doğan çocuk için bir sosyal sigorta numarası için başvurulması gerekmekte ve aileler bu numara ile Kanada hükümetinin desteklediği eğitim tasarruf planı ve hibelerine başvurabilmektedir. Ayrıca yeni bir doğum gerçekleşmişse anne ya da ebeveynler Kanada Çocuk Yardımları için başvuruda bulunabilir.

Kanada Çocuk Yardımı: 18 yaşın altındaki çocukların yetiştirilmesinin maliyetine yardım etmek için ailelere yapılan vergisiz aylık bir ödemedir. Ödemeler Kanada Gelir Ajansı tarafından kişilerin gelir vergilerinin hesaplanması ile oluşturulmakta (yaklaşık olarak 6 yaş altındaki çocuklar için 6.496 dolar; 6-17 yaş arasındaki çocuklar için 5.481 dolar) ve Temmuz ayından bir sonraki yılın Haziran ayına kadar 12 aylık bir süre boyunca ödenmektedir.

Quebec Ebeveyn Sigortası Planı: Bu plan ile birlikte Kanada'da babalık izni sunan tek eyalet olma özelliğini Quebec taşımaktadır. Babalar 5 haftaya kadar izin kullanarak alınan izin süresine bağlı olarak haftada maksimum 1007 dolar yardım alabilmektedir. Quebec'in babalık izni vermesinden beş yıl sonra, Quebec'teki babaların %76'sı ülkenin geri kalanının izin aldığı görülmüştür (Findlay ve Kohen, 2012, s. 6).

Çocuk Engellilik Ödeneği: Kanada hükümeti, kapsamında, bedensel veya zihinsel işlevlerde ciddi ve uzun süreli yeti yitimi (hayat boyu süren tedaviye ihtiyaç olması, konuşma, işitme, görme, yürüme, sindirim, beslenme, korunma, zihinsel işlevler gibi günlük yaşamın temel faaliyetlerinde önemli ölçüde kısıtlanmalar vb.) olan 18 yaşın altındaki bir çocuğa bakım veren ailelere, vergisiz aylık ödeme gerçekleştirmektedir (Government of Canada, 2020). Bu ödenek kapsamında aileler çocuklarını hayat sürdürme terapisine haftada en az 3 kez, en az 14 saat dahil etmek durumundadır. Ödemeler ailedeki engelli çocuk sayısı, net aile geliri ve medeni hal bilgilerine göre bir yılın Temmuz ayından bir sonraki yılın Haziran ayına kadar engelli her çocuk için 2,771 dolar (aylık 230,91 dolar) şeklinde gerçekleştirilir.

Krediler: Mal ve hizmet vergisi/uyumlaştırılmış satış vergisi kredisi, düşük geliri olan bireylerin ya da ailelerin ödedikleri vergilerin tamamını veya

bir kısmını mahsup etmesine yardımcı olan vergisiz üç aylık bir ödemedir. Bekarlara yönelik 433 dolar, ailelere yönelik ise 19 yaşın altındaki her çocuk için 149 dolar ödeme yapılmaktadır.

Kayıtlı Eğitim Tasarruf Planı: Kanada hükümeti, bireylere, ailelere ve lise sonrası eğitime (çıraklık programları, ticaret okulları, kolejler, üniversiteler vd.) başlayan çocuklara yönelik Kayıtlı Eğitim Tasarruf Planı oluşturulmasını teşvik etmektedir (Government of Canada, 2020). Bu kapsamda Kanada Öğrenme Bono'su ile düşük gelirli ailelerden gelen çocuklar için Kayıtlı Eğitim Tasarruf Planı'na 2.000 dolara kadar ödeme yapmaktadır. Bu ödeme, çocuğun liseden sonraki tam ya da yarı zamanlı eğitim masraflarını karşılamaya yardımcı olmaktadır.

Genç Suç Mağdurlarının Ailelerine Kanada Yardımı: Kanada hükümeti, ailelerin çocuklarının ölümü durumunda ebeveynlerin çalışamayacağını, işten ayrılabilceğini öngörerek gelir kaybına uğrayan ebeveynler ya da yasal vasiler için Genç Suç Mağdurlarının Ailelerine Kanada Yardımı kapsamında minimum 2 maksimum 35 hafta boyunca haftada 450 dolar ödeme yapmaktadır. İşverenlerin çalışanlarının tam gün çalışmayı bıraktığına yönelik İstihdam Formu'nu; kolluk kuvvetlerinin ise olayın bildirilmesinden hemen sonra Olay Rapor Formu'nu doldurmaları gerekmektedir.

Kamu Emeklilik Sistemi: Kanada'da aile politikalarına yönelik bir diğer hizmet ise kamu emeklilik sistemidir. Bu sistem üç tabakadan oluşmaktadır. Bu tabakalardan birincisi 65 yaş ve üzerindeki her bireye kapsayıcı bir sabit miktardan emekli maaşı ödeyen ve Kanada'da ikamete dayalı bir program olan Yaşlılık Emekliliği'dir. İkinci tabaka Ek Gelir Garantisi ve benzeri bölgesel desteklerden oluşur. Ek Gelir Garantisi Yaşlılık Emekliliği'nden başka geliri olmayan veya geliri az olan emekliler ek bir gelir sağlamaktadır. Üçüncü tabaka hizmet ise Kanada Emeklilik Planı'dır. Bu plan kapsamındaki bireylerin ailelerindeki engellilere, 18 yaşın altındaki çocuklara ya da 25 yaşın altında olup bir okula ya da üniversiteye tam zamanlı devam eden bireylere aylık ödemeler sağlanmaktadır (Government of Canada, 2020). Quebec eyaleti dışında çalışan ve minimum bir miktarda (yılda 3.500 dolar) kazanan 18 yaşın üzerindeki her kişi, Kanada Emeklilik Planına katkıda bulunmakla yükümlüdür ve bir işverenleri varsa, gerekli katkıların yarısını kendileri, diğer

yarısını işverenleri öder. Eğer bireyler serbest meslek sahibiyse, tüm gerekli katkılar kendilerine aittir. Kanada Emeklilik Planı kapsamında; emeklilik aylığı kişi başı 723 dolar; maluliyet yardımı 1.001 dolar; geride kalanlar için emeklilik aylığı 310 dolar; vefat eden ya da engelli kişilerin çocukları için 250 dolar kadar ödemeler gerçekleştirilmektedir. Emeklilik planı kapsamındaki tüm kişiler için 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren tek seferlik olan ölüm ödeneği tutarı ise 2.500 dolardır.

Kanada hükümeti, kişilerin kendi mülklerini planlamaları, vekaletname verme ve ölümden sonra ne yapılması gerektiğine dair bir vasiyetname vermesini ve bu yasal belge için kişinin isteğine bağlı olarak bir temsilci seçmesini önemsemektedir. Aileler için mülkün nasıl bölüneceği, varlıkların ve borçların miktarı önemli konulardır ve Kanada hükümeti bu konuda danışmanlık ve bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirmektedir. Bunlarla beraber bireylere cenaze planlaması için ön ödeme yapabileceklerini, finansal olarak kendilerini hazırlamaları gerektiğini, farklı il ve bölgelerdeki cenaze hizmeti düzenleyicileri için iletişim bilgilerini sunmaktadır.

Quebec Çocuk Bakım Programı: Kanadadaki eyaletlerin birçoğu ailelere ve çocuklara yönelik hizmet ve programların gerçekleştirilmesi için çalışmaktadır. Çocuk bakım hizmetleri eyaletten eyalete önemli ölçüde değişmektedir ve Quebec'in daha kullanılabilir ve uygun fiyatta olan çocuk bakımı programı diğer eyaletlere oranla en fazla sübvansede edilen program olma özelliğini taşımaktadır (Beaujot, Du ve Ravanera, 2013). Quebec'in 1997 yılında başlattığı çocuk bakımı programı ile eyaletteki doğum oranları artmış ve şu anda ülkenin geri kalanını aşmıştır. Quebec'in kendine özgü bir yaklaşım olarak geliştirdiği çocuk bakım hizmeti modeli çocuk bakım merkezleri ve gündüz evleri açma, okul çağındaki çocuk ve bebekler için günde 20 dolara kadar katkı sunma, okul tatil dönemlerinde çocuk bakımını destekleme projeleri, okuma yazma ve matematik etkinlikleri için finansal destek sağlama, öğrenci-veli için belirli eğitim merkezlerinin hedeflendiği iş, aile yaşamı ve eğitim uzlaşımı finansal destek sağlama gibi önemli hizmetler gerçekleştirmektedir (Famille Quebec, 2019; Geloso ve Eisen, 2017, s. 2). Beş yaşındaki çocuklar için anaokulu Quebec'te tam gündür ancak her çocuğun katılımı zorunlu değildir. Dört yaşındaki çocuklar için de yarım günlük ya da

tam gün anaokulu vardır. Erken çocukluk merkezleri çocuk bakım programı kapsamında olan kâr amacı gütmeyen küçük hizmet ağlarının bir parçasıdır ve Quebec'te 1000'den fazla merkezi bulunmaktadır. Bununla beraber özellikle bahçecilik ile ilgilenen bahçe evleri; 0-4 yaş arası çocuklar için kâr amacı gütmeyen kuruluşlardır ve birçoğu çocuk bakım hizmetlerinde azaltılmış katkı payı sağlamak için kamu tarafından finanse edilmektedir. Ayrıca aile, çocuk bakımı koordinasyon ofisleri erken çocukluk merkezlerinin bir parçasıdır ve çocuk bakımı ile ilgili danışmanlık, eğitim ve hizmet sağlamaktadır. Bu ofislerdeki çocuk bakım uzmanları lisanslı uzmanlardır.

Quebec hükümetinin deneyimi, uygun fiyatlı ve erişilebilir çocuk bakımının olduğu yerlerde ebeveynlerin ve çocukların yarar sağladığını göstermektedir. Quebec çocuk bakımı programının başlatılmasından bu yana, kadınların istihdam seviyeleri %18 ve ülkedeki doğum oranları %5 artmıştır (McInturff and Macdonald, 2015, s. 6). Artan istihdam ekonomiye net bir kazanç sağlamıştır. Quebec çocuk bakımı programı, şu anda eyalet hükümetine diğer devlet gelirlerinden daha fazla, yıllık 200 milyon dolarlık net kazanç getirmektedir (Fortin, Godbout ve St-Cerny, 2013).

Düşük maliyetli, yüksek kaliteli çocuk bakımının daha geniş düzeyde düşünüldüğünde ekonomik faydaları da önemlidir. Uygun fiyatlı ve mevcut çocuk bakımı varlığı, istihdam, harcama ve vergi gelirlerini artırarak ekonomik büyümeyi teşvik eder. İstatistikler, uygulanan çocuk bakım programının, Quebec'in ekonomisine yıllık %1,7'ye varan oranda katkıda bulunduğunu göstermektedir. Çocuk bakım programından kaynaklanan artan istihdam seviyeleri aynı zamanda federal hükümetin vergi gelirlerini de arttırarak, yıllık kazancı önemli ölçüde arttırmaktadır (Fortin, Godbout ve St-Cerny, 2013, s. 33).

Kanada hükümeti 2007 yılında, çocuklara sanat ve spor vergisi kredisini uygulamaya koymuştur. Bu uygulama ebeveynlerin spor ve sanat etkinlikleri için ödedikleri ücretler için %15 oranında iade edilmeyen ek bir vergi kredisi talep etmelerini sağlamaktadır. Kredinin miktarı çocuk başına maksimum 75 dolardır ve bu vergi yardımını alabilmek için ebeveynlerin uygun spor ve sanat faaliyetlerine 1000 dolar harcaması gerekmektedir (Spence, Holt, Dutove ve Carson, 2010, s. 3).

Sonuç

Sanayileşme, iş bölümü, eğitim ve mesleki yaşama ilişkin değişimler, ekonomik sistemlerin değişken olup büyümesi toplum yaşamını önemli ölçüde değiştirmiş, bu durum aile yaşamına da etki etmiştir. Toplumsal, ekonomik ve kültürel alanda meydana gelen değişimlerden etkilenen ailenin, kavram, yapı ve işlev olarak incelenip mevcut sorunlarına çözüm aranması, aile ile ilgili olası sorunlara karşı ülke genelinde önleyici politikalar geliştirilmesi önem kazanmıştır.

Dünyadaki birçok ülke için denilebilir ki, aile politikalarının önemi büyük ölçüde ekonomik gelişmişlik ve sosyal refah düzeyi ile yakından ilişkilidir. Ülkelerin uyguladıkları aile politikaları kültürel, toplumsal ve siyasi yapılanmalardan farklılık gösterebilmekte, planlanan ya da uygulamaya geçirilen politikaların birçoğu niteliksel ve niceliksel araştırmalarla desteklenmektedir. Aile politikaları, toplum genelindeki pek çok sorunun anlaşılmasını sağlayarak bu sorunlara çözüm üretilmesi noktasında kritik bir öneme de sahiptir. Özellikle kadın, çocuk, ergen, yaşlı ve engelli gibi dezavantajlı gruplara yönelik hem bireye hem de aileye yönelik olabilecek politikaların kategorik olarak analiz edilmesi önem taşır.

Avrupadaki ülkelerin çoğunluğu aile politikaları çerçevesinde çocuğun yüksek yararı ilkesini göz önünde bulundurmakta, çocukların iyilik halinin geliştirilmesine yönelik adımlar atmaktadır. Örneğin çocuk bakımı ebeveynlerin istihdam politikalarıyla çok yakından ilişkilidir ve ülkeler, ebeveynlerin (özellikle kadınların) çalışma yaşamına katılımını arttırmak için uygun çocuk bakım hizmetleri sunmaktadır. Uygun fiyatlı, kapsayıcı ve kaliteli çocuk bakım hizmetlerine erişim çalışan ailelere yardımcı olup, bunlar için yapılan devlet harcamaları, hem ekonomik büyümeye yarar sağlamak hem de istihdama katılımı kolaylaştırmaktadır. Bu tür programların ve hizmetlerin finanse edilmesi ve uygulanması hem hükümetler açısından hem de toplum açısından zor ve pahalı gibi görünebilir. Ancak birçok araştırma ve rapor, ailelerin yaşamına yardımcı olacak herhangi bir politikanın (yüksek kaliteli çocuk bakımı yatırımları vd.) çocuklar, ebeveynler ve tabii ki toplum için büyük ekonomik kazanç sağladığını; düşük gelirli aileler için eğitim, sağlık, istihdam ve sosyal maliyetleri ise azalttığını göstermektedir.

Bir ülkedeki ekonomi ve aile politikaları, ortak bir zeminde hareket ederek ailelerin ve dolayısıyla bireylerin karşılaştıkları farklı baskılara cevap vermelidir. Hükümetlerin, aileler üzerindeki kısıtlamaları azaltması, uygun fiyatlı çocuk bakımını ve ebeveynler için uygun ücretli izni sunması, ebeveyn ve çocuk ilişkisine değer vermesi önemlidir. Kanada Quebec eyaleti örneğinde görüldüğü üzere ebeveyn izni, çocuk bakımı yardımı ve ödenekleri kapsamındaki politikalar, ailelerin ekonomik güvenliği üzerinde olumlu etkilere sahiptir. Bu politikaların bir arada sunulduğu durumlarda, ebeveynler, çocuklarının doğumundan sonra daha uzun izin süreleri alarak, bu iznin sonunda işe dönmeleri daha olası olmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde ise aile politikaları beklenen değişimi gösterememiştir. Çocuk bakımı, ebeveyn izni gibi hizmet ve politikaların toplumsal cinsiyet normlarını ve beklentilerini sürdürdüğü söylenebilir. Kadınların iş yaşamında karşılaştığı eşitsizlikler, aile ortamına da yansyarak ekonomik, duygusal ve gelişimsel ihtiyaçlarını karşılanamamasına neden olmaktadır. Kapsamlı politika reformlarının gerçekleştirilmesi, bireylerin güçlenmesini ve desteklenmesini sağlayarak onların kendi ihtiyaçlarını karşılamalarına yardımcı olabilir. Politika reformları aynı zamanda erkekleri, bakım verme konusunda daha aktif roller almaya, toplumsal cinsiyete ilişkin ideolojilerin değiştirilmesine ve kadınların daha fazla ücret ve fırsat eşitliğine ulaşmasını sağlayabilir. Bu politika düzeyindeki reformlar daha güçlü birey, aile ve adil bir topluma işaret etmektedir.

Kaynakça

- Altan, Ö. Z. (2003). *Sosyal Politika*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Baum, C. L., Ruhm, C. J. (2016). The Effects of Paid Family Leave in California on Labor Market Outcomes. *Journal of Policy Analysis and Management* 35 (2), 333-356.
- Beaujot, R., Du, C. J., Ravanera, Z. R. (2013). Family Policies in Quebec and the Rest of Canada: Implications for Fertility, Child-Care, Women's Paid Work, and Child Development Indicators. *Canadian Public Policy*, 39 (2), 221-239.
- Brushan, N. (2012). Work-Family Policy in the United States. *Cornell Journal of Law and Public Policy*, 21 (3), 677-696.
- Byker, T. S. (2016). Paid Parental Leave Laws in the United States: Does Short-Duration Leave Affect Women's Labor-Force Attachment? *American Economic Review* 106 (5), 242-246.
- Çoban, A. İ., Özbekler, C. (2009). Türkiye'de Aileye Yönelik Sosyal Politika ve Hizmetler. *Aile ve Toplum*, 5 (18), 31-41.
- Dowd, N. E. (2004). Race, Gender, and Work/Family Policy. *Washington University Journal of Law & Policy*, 15, 219-251.
- Dündar, Ö. Z. (2018). Değişen Toplumda Değişen Aile Sosyolojik Tartışmalar. Adak, N. (Ed.), *Değişen ve Değiş(e)meyen Yönleriyle Aile: Yapısı, Türleri, İşlevleri* (ss. 39-64). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Famille Quebec. (14 Mayıs 2019), *Programs and Measures*, Erişim Tarihi: 15 Haziran 2019, <https://www.mfa.gouv.qc.ca/en/ministere/ministere/programmes-et-mesures/Pages/index.aspx>
- Findlay, L. K., Kohen, D. E. (2012), Leave Practices of Parents After The Birth or Adoption of Young Children. *Statistics Canada, Catalogue no. 11-008*, 1-12.
- Fortin, P., Godbout, L., St-Cerny, S. (2013). Emploi Et Inégalités Sociales: L'impact Des Services De Garde À Contribution Réduite Du Québec Sur Le Taux D'activité Féminin, Le Revenu Intérieur Et Les Budgets Gouvernementaux. *Revue Interventions économiques*, 47, 1-33.
- Geloso, V., Eisen, B. (2017). *Quebec's Daycare Program: A Flawed Policy Model*. Publishing: Fraser Institute.

- Government of Canada. (18 Ağustos 2020), *Family and Caregiving Benefits*, Erişim Tarihi: 17 Eylül 2020, <https://www.canada.ca/en/services/benefits/family.html>.
- Government of Canada. (21 Temmuz 2020), *Financial Consumer Agency of Canada*, Erişim Tarihi: 17 Eylül 2020, <https://www.canada.ca/en/financial-consumer-agency.html>.
- Hegewischa, A., Janet C. G. (2011). The Impact of Work-Family Policies on Women's Employment: A Review of Research from OECD Countries. *Community, Work and Family*, 14 (2), 119-138.
- Human Rights Watch. (2011). *Failing Its Families: Lack of Paid Leave and Work Family Supports in the U.S*, Erişim Tarihi: 5 Nisan 2019, <https://www.hrw.org/report/2011/02/23/failing-its-families/lack-paid-leave-and-work-family-supports-us>.
- Isaacs, J., Healy, O., Peters, H. E. (2017). *Paid Family Leave in the United States: Time For A New National Policy*. Washington, DC: Urban Institute.
- Jacobs, J. A., Gerson, K. (2004). *The Time Divide: Work, Family, and Gender Inequality*. Cambridge, MA, US: Harvard University Press.
- Jaumotte, F. (2003). *Female Labour Force Participation: Past Trends and Main Determinants in OECD Countries*. OECD Economics Department Working Papers, No. 376. Paris: OECD Publishing.
- Kağıtçıbaşı, Ç., Ataca, B. (2005). Value of Children and Family Change: A Three-Decade Portrait from Turkey. *Applied Psychology: An International Review*, 54 (3), 317-337.
- McInturff, K., Macdonald, D. (2015). *Time to Grow Up Family Policies for the Way We Live Now*. Canada: Canadian Centre for Policy Alternatives.
- Misra, J., Budig, M., Boeckmann, I. (2011). Work-Family Policies and the Effects of Children on Women's Employment Hours and Wages. *Community, Work and Family*, 14 (2), 139-157.
- Leanne C. F., Dafna E. K. (2012). *Leave Practices of Parents After The Birth or Adoption of Young Children*. Ottawa: Statistics Canada.
- Lewis, J. (2001). The Decline of The Male Breadwinner Model: Implications for Work and Care. *Social Politics*, 8 (2), 152-169.
- Pregnancy Discrimination Act. (1978). Public Law No: 95-555, 92, Statute: 2076.

- Pryor, J. (2009). The Family in Social Policy: An Introduction to the Families Commission Special Issue. *Social Policy Journal of New Zealand*, 35, 1-3.
- Serdar, A. B. (2016). Sosyal Politika. Tokol, A., Alper, Y. (Ed.), *Sosyal Politika Kavramı, Tarihsel Gelişimi ve Türkiye'de Sosyal Politika* (ss. 1-77). Bursa: Dora Yayınları.
- Spence, J. Holt, N., Dutove, J., Carson, V. (2010). Uptake and Effectiveness of the Children's Fitness Tax Credit in Canada: The Rich Get Richer. *BMC Public Health*, 10, 356.
- Şentürk, Ü. (2008). Aile Kurumuna Yönelik Güncel Riskler. *Aile ve Toplum*, 4 (14), 7-31.
- The World Bank. (2019), *World Development Indicators*, Erişim Tarihi: 5 Nisan 2019, <https://databank.worldbank.org>.
- Unemployment Insurance Code. (2002), *UIC-2601*, Erişim Tarihi: 5 Nisan 2019, http://leginfo.legislature.ca.gov/faces/codes_displaySection.xhtml?lawCode=UIC&sectionNum=2601.
- United States Department of Agriculture. (14 Ağustos 2019), *Supplemental Nutrition Assistance Program (SNAP)*, Erişim Tarihi: 17 Eylül 2020, <https://www.fns.usda.gov/snap/recipient/eligibility>.
- United States Department of Health and Human Services. (2019), *Programs & Services*, Erişim Tarihi: 17 Eylül 2020, <https://www.hhs.gov/programs/index.html>.
- United States Department of Health and Human Services. (19 Temmuz 2019), *Temporary Assistance for Needy Families Program*, Erişim Tarihi: 17 Eylül 2020, <https://www.acf.hhs.gov/ofa/programs/tanf/about>.
- Wisensale, S. K. (2001). *Family Leave Policy: The Political Economy of Work and Family in America*. New York: Routledge.

